

Gierik 53, december 1996

Marc Quaghebeur

(vertaling: Luc Deneulin)

Ijzel

Meiusjes

Malen

hun mascara

Vergaat

xxxxxxxxxx

Laatste

Welving

As

Stelen

En parantelen

Raken

Uitzinnig

xxxxxxxxxx

Overblijfselen

van schor zout

Maken amok

op het brakke water

Vormen

En buiken

Doorboren

De geheugenspanne

Havenhoofden

Lekken

xxxxxxxxxx

Vergeefs

De
Lenden

De staartriemen

xxxxxxxxxx

Witte
Schuiten
Zonder
Taal

Trage
Takels
Slurpen
De oesters

Op

xxxxxxxxxx

Uit de mist
Opgedoemde
Schepen

Zielen
Van dode
Vogels

Volgen
Langzame
Vederbossen

En
Schuiven
Roerloos

In de verte
Zo dicht
Bij ons

Dat
De wimpers
Inscheuren

xxxxxxxxxx

Jouw
Wet
Het
Kruis

Gehikte
Vader,
Schud
Het hoofd

Doordat
U zwijgt
Vermengen
Onze levens
Zich

xxxxxxxxxx

Enige
Lijkwade
Wenen
En
Dromen

Geen
Lijkkist

Flardenoker
Heeft
Het geloof
Verstikt

xxxxxxxxxx

Maat
En
Gelaat
Zuiveren
Elkaar

Voor
Niets
Misschien

Zwijgen
Ze

xxxxxxxxxx

Geen
Hoop
Elders

Slechts
De vlucht
Zelf

Het
Gebied

Gedood

xxxxxxxxxx

O!
De
Insprongen

Had hij
Kunnen
Doorstaan

De nagel
Van
Kalk ?

xxxxxxxxxx

Was
Het

Voor
De
Vader

Voor
Het
Geslacht

Of
Voor
De mens ?

xxxxxxxxxx

Verdwaald
Zijn ze

Daar,
Welke
Schouder ?

Verbrijzeld
Zijn
Ze

xxxxxxxxxxx

Te veel
Gehuiver

Aan de
Slapen

Zonder
De
Handen

xxxxxxxxxxx

Aan het

Muurtje

Een
Kind

xxxxxxxxxxx

Beneden
Belichaamd

Zij

Die
Knielt

xxxxxxxxxxx

Het kind
schreeuwt het uit

Het meisje
Vlucht

De wind
Put zich uit

xxxxxxxxxx

Verhuld

Alleen
Dus

Met het
Gebaar

Hubert Van Eygen

ONDERGAAN

's Nachts draait de wereld
een beetje langzamer,
het gras groeit gewoon
een beetje stiller,
het water vloeit
langzamer door de bedding.

Het ritme van de dag gaat verloren
in de droom van de nacht.

plots staat alles stil
en enkel ikzelf beweeg.

Nu weet ik
waarom de zon
ieder dag
wil ondergaan ...

José Emilio Pacheco

(vertaling: Wouter Noordewier)

EEN VERDEDIGING VAN DE ANONIMITEIT

(Brief aan George Moore over een geweigerd interview)

Ik weet niet waarom we schrijven, waarde George.
Ook vraag ik me af waarom we later
ook nog publiceren wat we schrijven.
We gooien zagezegd een fles in zee,
toch al vol flessenbrieven en rotzooi.
We zullen nooit weten
waar het tij hem aan land spoelt.
Waarschijnlijk trekken storm en zee
hem onherroepelijk naar het zand
van de fatale afgrond.

En toch draag ik dit masker
van drenkeling niet zonder zin.
Want op en zondag
bel je mij vanuit Estes Park in Colorado
dat je mijn flessenbrief gelezen hebt
(dwars door de zeeën: onze twee talen)
en dat je me wilt komen interviewen.
Hoe moet ik uitleggen dat ik nog nooit
een interview heb toegestaan,
dat ik gelezen wil worden maar niet 'beroemd wil zijn',
dat een tekst en niet de schrijver ertoe doet,
dat ik niet in het literaire circus wil draaien?

Daarna krijg ik een uitvoerig telegram
(dat een vermogen gekost moet hebben).
Ik kan er geen antwoord op geven, maar ook niet zwijgen.
Als hier al een verdienste in schuilt – zegt Pessoa –
komt ze de verzen toe, niet de schrijver ervan,
al laat die een handvol prachtige gedichten na
naast dozen vol mislukte probeersels.
Wat hij er zelf van vindt
is niet van belang.

We leven in een vreemde wereld
waarin dichters steeds meer van belang zijn
maar hun gedichten steeds minder.
De dichter is niet meer de stem van zijn volk
of de spreekbuis van wie het woord op de lippen bestierf.
Hij is tot goedkoop amusement verworden.
Het grote publiek dat geen poëzie meer leest
smult van zijn drankzucht, zijn ontucht, zijn kwalen,
van zijn bontgenootschappen met of processen tegen
de andere circusclowns
of de trapezewerker of te olifantentemmer.

Ik blijf erbij
dat poëzie iets heel anders is:
een wijze van liefhebben die alleen in de stilte gedijt,
in een geheime handslag tussen twee mensen,
die elkaar nog niet kennen.
Dan krijg ik het idee voor deze regels, die wel verzen zijn
maar geen verheven poëzie,
die bedoeling heb ik niet.

Nee, ik wil alleen, zoals de Ouden,
het vers als instrument gebruiken voor alles
(brief en verhaal, drama, geschiedenis, handboek voor de landbouw)
wat we tegenwoordig in proza zeggen.

Hier komt mijn *niet* gegeven antwoord:
ik heb niets aan mijn gedichten toe te voegen,
ik heb geen zin er commentaar op te geven,
heb me nooit bezorgd gemaakt om mijn 'plaats in de historie'
(vroeg of laat lijden we allemaal schipbreuk).
Ik schrijf en dat is alles. Maar een dichter geeft altijd de helft.
Poëzie is meer dan zwarte tekens op wit papier.
Het is de trefplaats
van wat anderen ervaren. De lezer zal het gedicht,
dat ik alleen maar schetste, al dan niet voltooien.

We lezen niet een ander maar onszelf in de ander.
Het lijkt een wonder
hoe iemand die ik niet ken zich in mijn spiegel ontwaart.
Misschien heb je ooit gelezen dat Juan Ramón Jiménez
een halve eeuw geleden een tijdschrift wilde stichten
dat Anonimiteit moest heten.
Het zou teksten publiceren, geen signaturen,
gedichten brengen, en geen dichters.
Ik zou als deze Spaanse meester
dichtkunst willen die naamloos is: van iedereen
(dat probeer ik ook met mijn vertalingen en verzen).
Misschien ben je het met me eens,
jij die me hebt gelezen en me niet kent.
We zullen elkaar nooit zien maar we zijn vrienden.
Als mijn gedichten je aanstaan
wat geeft het dan of ze van mij / van anderen / van niemand zijn.
In feite zijn de gedichten die je las van jou:
jij, hun auteur, die ze doet leven door ze te lezen.

Jan Gloudemans

VASTBERADEN STAPVOETS

vastberaden stapvoets achteruit
twee plaatsen voorwaarts drie weerom
gaan wij weg van ons eigen echternach
de toekomst ligt nog wijkend voor ons
als een terugspoelende filmklos
een luchtspiegeling van spiegelbeelden
dubbel verraderlijk verleidelijk
zodat ouderworden almaar verder lijkt

wij blind tot op de bodem onzer ogen
te midden zuilen licht in het verschiet
vruchtbare leugens breekbaar
als een weifelend geheim

naarmate tijd en huidgevoeligheid
vervellend van onze jonge jaren
kruipen wij in het pantser van de kreeft
gebalsemd de droom ingekapseld
en keren achterwaarts met botte scharen
terug naar de dode zee van het begin

DE VRIENDEN VAN VROEGER

onvatbaar als de mooi geschubde vissen
hooghartige roofdieren afwijzend
het woedend water buitendijks
leefden zij vrijgevochten en trots

tijd was een klok zonder wijzers
de doorzopen nachten nog rekkend
tot het genadeloos banale licht
de tover brak als spiegelglas

maar onverschillig als mandarijnen
het lot in eigen handpalm gedragen
de hemel beloofd in een pijp kaneel
niemand ging er dood men verdween
als gesponnen suiker op de tong

bevruchtend losbandig onkruid overal
woekerend in een stad vol venusheuvels
waren zij de nieuwe droomverklaarders
de jagers op sterren binnen handbereik

Meertje Kaal

ER ZIJN momenten, waarin zelfs muziek
geen uitkomst biedt om te ontsnappen aan een waan

mijn nieuwe boten liggen aan de kade,
gepoetst om mee op reis te gaan,
zonder gevaar,
dat er iets losschiet,
wandel ik los in hun bestaan

RAYMOND

nu rouw je om Raymond, om wat hem overkomt:
een ter beschikkingstelling in een oord genoemd Overbergen
maar rouwde je niet eerder al, wanneer het kind
je nooit vertrouwen kon en altijd heen en weer geschud,
van man naar vrouw, van godsdienst tot gezag
zich steeds weer andere namen noemen zag ?

wat rouw je nog, de onverbreekelijke keten
van moeder-zoon, geslacht door liefde, haat,
dan weer saamhorigheid, dan weer genade,
dan weer de afkeer, hij was alles kwijt

hij werd geslepen, maar tenslotte: 'wist zich niet te redden'
hij kreeg zijn streken, begon langzaam, zeker af te ebben
hoe verder nu, hij is pas zeventien
je kunt de rouw wel houden voor gezien

COEVORDEN

waar ik naartoe wil, valt niet te bereiken,
vandaar een Coevorden als uitvalshoek.
vol mist, een paard staat in de grauwe wei,
een eenbaansspoorlijn van een rijk magnaat
die van Coevorden naar een grensplaats gaat
het stadje Ommen ligt als een juweel,
eveneens grijs getint, met molen en struweel

EMOND

Wat treuren over menselijk gedrag ?
over beslissingen, die onterecht zijn ?
zijn er niet duizend doden onverdiend ?
waarom over een opmerking gegriemd ?

intolerantie is een buitenissig woord,
al eeuwen achtereen is het gehoord

bel in de morgen op een tolereerbaar uur,
een vriend op, je verlengt je levensduur,
het komt niet uit en je wordt afgeblaft,
je denkt aan scènes vroeger en je lacht